

Steden en burgers in de Lage Landen, 1050-1302

Maarten Prak

22 November 2019

Universiteit Utrecht

Een klassiek beeld van de periode

1e modernisering:

- **Kapitalisme in de steden**
- **Staatsvorming aan de vorstenhoven (bureaucratie)**
- **Burgers dienen zich aan!**

Nieuwere zienswijze

- **Landelijke versus verstedelijkte regio's**
- **Agrarische versus commerciële economieën**
- **Centraliserende versus verbrokkelde staatsvorming**
- **Europees perspectief**

Vaste indeling

- **Urbanisatie**
- **Economische context**
- **Staatkundige context**

- **Stadsbestuur**
- **Burgerlijke organisaties**

- **Kenmerkende aspecten**

Verstedelijking >1500

Table 1.7. Urbanization Ratios in Europe and Asia, 1500–1890 (population in cities 10,000 and over as percent of total population)

	1500	1600	1700	1800	1890
Belgium	21.1	8.8	23.9	18.9	34.5
France	4.2	5.9	9.2	8.8	25.9
Germany	3.2	4.1	4.8	5.5	28.2
Italy	12.4	15.1	13.2	14.6	21.2
Netherlands	15.8	24.3	33.6	28.8	33.4
Portugal	3.0	14.1	11.5	8.7	12.7
Scandinavia	0.9	1.4	4.0	4.6	13.2
Spain	6.1	11.4	9.0	11.1	26.8
Switzerland	1.5	2.5	3.3	3.7	16.0
England & Wales	3.1	5.8	13.3	20.3	61.9
Scotland	1.6	3.0	5.3	17.3	50.3
Ireland	0.0	0.0	3.4	7.0	17.6
Western Europe	5.8	7.9	9.5	10.2	29.6
China	3.8	4.0a	n.a.	3.8	4.4
Japan	2.9	4.4	n.a.	12.3	16.0

Notes and Sources: (a) 1650 European countries from de Vries (1984: 30, 36, 46). The total for Western Europe is a weighted average. China and Japan from Rozman (1973) adjusted to refer to cities 10,000 and over, see Maddison (1998: 33–36). The great virtue of de Vries' work was the establishment of symmetric lower limit for all countries, i.e. 10,000 inhabitants or more.

Steden Lage Landen 1100

- **Arras/Atrecht 13.000**
- **Gent 8.000**
- **Brugge 7.000**
- **Hoei/Huy 5.000**
- **Luik 5.000**

- **Deventer 3.000**
- **Maastricht 3.000**
- **Utrecht 3.000**

Groei van steden

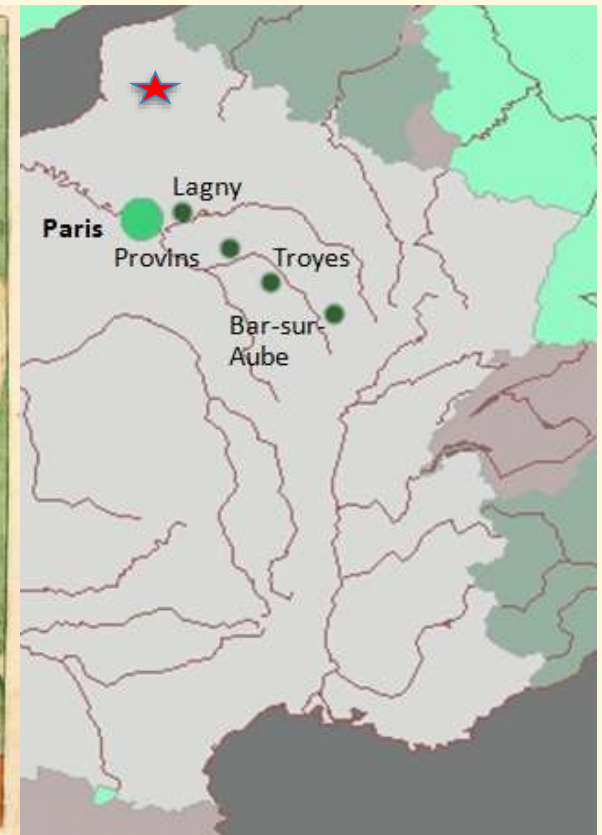
Europese handel hoge middeleeuwen

- **Vlaanderen versus Italië**
- **Veelal over land**
- **Concrete (jaar)markten**

Arras & Champagne

Lage Landen ca. 1350

Stadsrechten

Utrecht 1122

- **Commune-coniuratio**
- **Oudste: Hoei 1066**
- **Golf 12e-13e eeuw**

- **Eigen rechtspraak**
- **Eigen bestuur**
- **Fiscaliteit**

Schepenbanken

Schepenhuis Aalst, c.1225

- **Interne vrede**
- **Burgers berechten elkaar**

- **Rechtspraak & bestuur = kern van stadsautonomie**
- **Jaarlijks wisselende leden**

13. Opkomst van handel en ambacht

- **Herleving steden ca. 1000**
- **Immigratie noodzaak**
- **Regionale verzorgingsfunctie**
- **Internationale handel secundair**

14. Opkomst burgerij en zelfstandigheid

GESCHIEDENIS VWO

SYLLABUS CENTRAAL EXAMEN 2022

Versie 2, juni 2018

www.cvt.nl

- **Burgerij = stad**
- **Kerk, burcht als stadskern**

- **Stadscommunes**
- **Stadsrecht**

- **Schepenbank**
- **Stadsburgers**

